

Bisi cwagəm

Bisi Cwagəm

« Vaccination des Enfants » en byali
(Vaccination)

N yera-bə də í sabi / Publié par :

SIL Togo-Bénin (Matéri)

SIL, B.P. 45, Tanguiéta, Rép. du Bénin

et

Les Soeurs Théatines de l'I.C.

B.P. 17, Matéri, Rép. du Bénin

2006

Dieməm də futi, də yenə : UNICEF / Ministère de la
Texte et images originels pourvus Santé Publique
par : (MSP/DNPS-UNICEF-
MCC/DA), 1990-1994

**Ntə n dyebe n wondə-bə
bé cendə (dapuoi):** John BERTHELETTE,
Les Sœurs Théatines de
I.C.,
Adapté par : Yasmine MOUKAÏLA,
Justine ADOKO, Kouandi
GNAGO, Antoine
SAMBIENI

**Ntə n dyebe n twagəsə-bə
də í sabi, bə hira :** Nathalie GNARIGO,
Antoine SAMBIENI
Traduit en byali par :

Tə pirə dapuoi sabi n dyeli toyen-yuoi yagə : «
Vaccination » bé twagəsə byali hyahə.

© UNICEF 1990-1994 e n tou-fə, sabi tə n pirə ali, bé
twagəsə byali hyahə, də hyáhə bansəm. Fə e n mwanə-fə
coú SIL Togo-Bénin, u də twagəsə ama byali hyahə.

Cet ouvrage est une adaptation de Vaccination,

© UNICEF 1990-1994. Tout droits réservés par UNICEF.
Texte adapté par SIL Togo-Bénin avec l'aimable autorisation
de l'UNICEF.

Naru n sandəm də pə taam. Hyau də u dau
Kwamu, bə fwa bitwoməm magərə. Bə maam bə n
nəm tə kəm, bə pim-nu bwam-yywabəsi n nəm fi-si
bə m fiəgə, bə mwanə m pə ciem tuntwom. Bə pim
bə nwanu bigə pweu də kə hyuou, bə n ba yi
kwandənu bə pim kəm, bwaməm pə korə bə bigə.

Naru n sandəm hyamə, hirəbə pwompwom n twagəsu bə yagə u yi kwandənu bə tei pira u bigə nesi ; bə nwanu tə halabə n yi pwahu ninsi n dyesi, bə yagə bə hiru bwaməm də nin-hwerəsi. Bə yahə yiebə cagu bə yagə də í nesi ba pim-nu bwaməm bə nwanu bwogətwolə-tiim yiem e.

¿ Ama, Naru də Kwamu, bə kaám bə hyim dǎ də í ninsi ba yi twahə bə hiru bwaməm ? ¿ Dǎ tə halabə n yi pugə n dyeli sai, də twahə bə hiru bwaməm sai ? Naru siirə bwaməm twam n yi korəm u hywambəkə, də kə ba pirə nesi. U tə hyamə, bə kaám bwogətwoli bwaməm n kogu kəm bisi. Bwogətwoli u yegə bə tə :

« Dá a nagə bə pim-nu bwaməm, m pə korə a bigə, a kwandənu :

-Dá a puum, a n ciru beem, bə tei tu a sandəm.

-Bə n hasəm bigə myesi də n kwandənu kəm.

-Bə n ciru byesu a bigə hwarəkə n ba dyegə sai də n kwandənu kəm.

-Bə n pisu nahwe-dihu n dyehu toú tiim, hu hyahə, bə sagə n kə muom nifakinə də kə hywam, bə fi pəkwakə pə kə korə.

-Bə yasə a bigə n desə.

-Dá bigə katəse hwarəsi hadwam, a n kə diu nin-digəhu n toú-hu kwanu kworəm.

-Bə twangə cwagəm də n kwandənu kəm.»

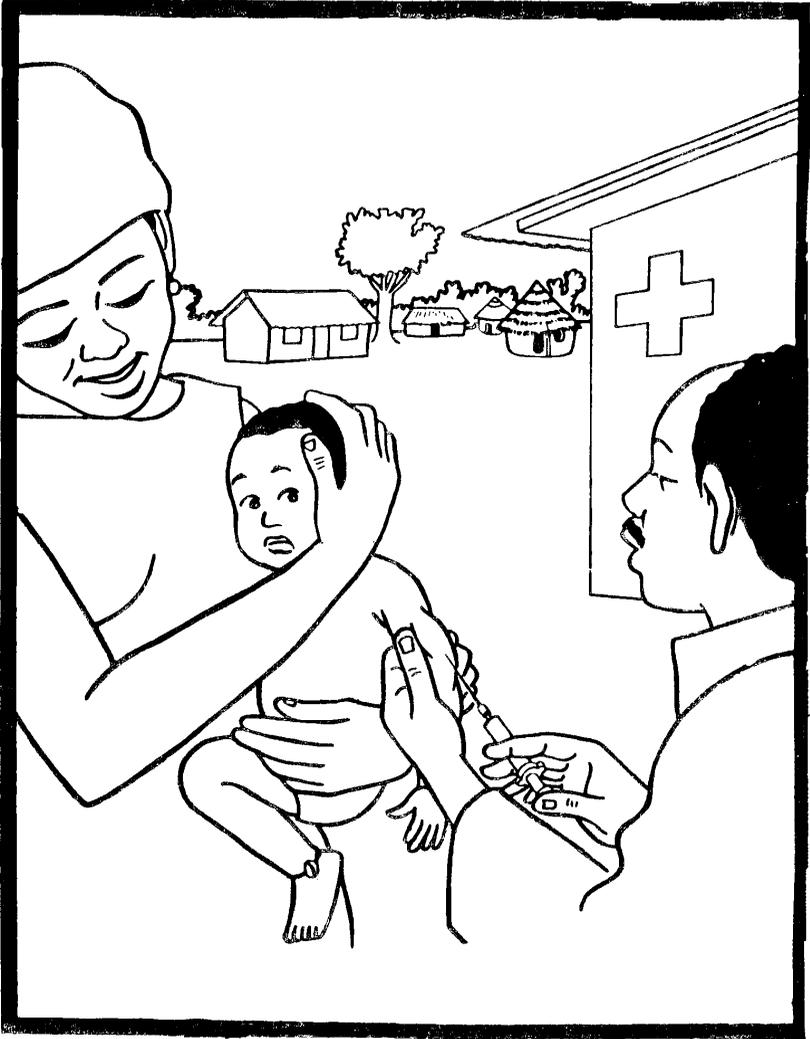
Naru də kaám b́ t́ : «¿ B́ hiru ḱm t́
bwaḿm ?»

Bwoǵtwoli u yega b́ t́ : «Bwaḿm twam t́n
mieǵ maǵŕ biǵ kwanu. M ńm fi mwań ḱ hou,
d́ n nwa ḱ yia. Sani twali, tiim twam ṕ byeru
biǵ. D́ d́ hyáh́, t́ hoǵ b́ pim-nu bwaḿm, m
ṕ koŕ t́ bisi. T́ halab́ kukworu pwa fi t́ tiim t́
hiŕ bwaḿm. T́ kwand́nu b́ hoǵ maǵŕ, b́
yenś t́ ńm paa ḱm b́ pim-nu bwaḿm. M naǵ
caǵ b́ t́ bisi cwaǵm nwam bwaḿm hiŕm e.»

Naru dā kaám b́ tē : «¿ Tē cwagəsū bā yem tē ?»

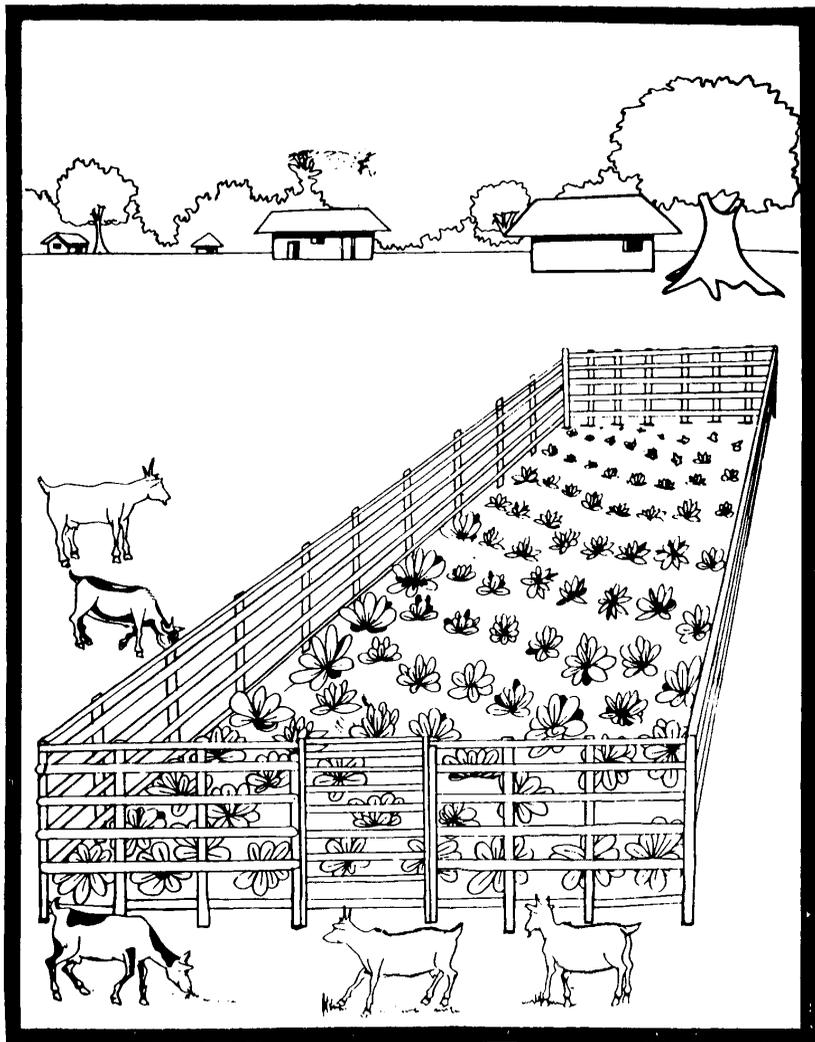
Bwogətwołi sē : «Cwagəm hiru bwam-hwerəm e. Cwagəm e n tiim-məm bigə, dā bwaməm pwa kə twahəkə tuntwom. Dó nin-fugəbiim cerəm doú bigə kwanu hyahə, m nəm kə wua e, m pwa kə yangə nwa. Də kwandənu tē n cwagəsū bisi dā sē kwani nam narə e.»

Naru sə : «M nam pə cesə suu pinu n nəm təm bə
tiim m bigə bwaməm pə kə korə.»

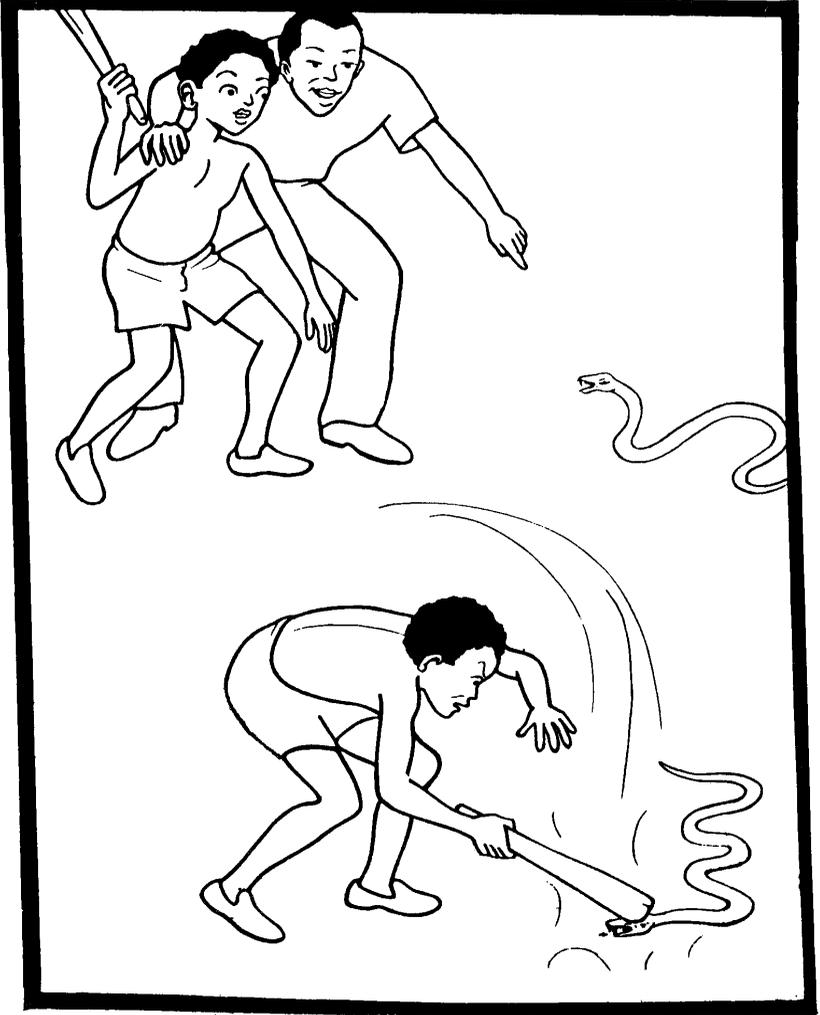
Bwogətvoli u yega bə tə : «Cwagəm nwanu a n
tən kworəm hyamə hundu kuhu e.

¿ Doru yí tyendə bə doú hundu kuhu hyahə, bə
hwobə fyatu, də bə hu kworəse ? N sagə ba hyamə,
də a pə nagə bigə bwahə. Cwagəm hiru nin-fugəbibi
də i pwa fi doú bigə kwanu hyahə.»

«Cwagəm tən mwanə bwaməm pə tə korə.

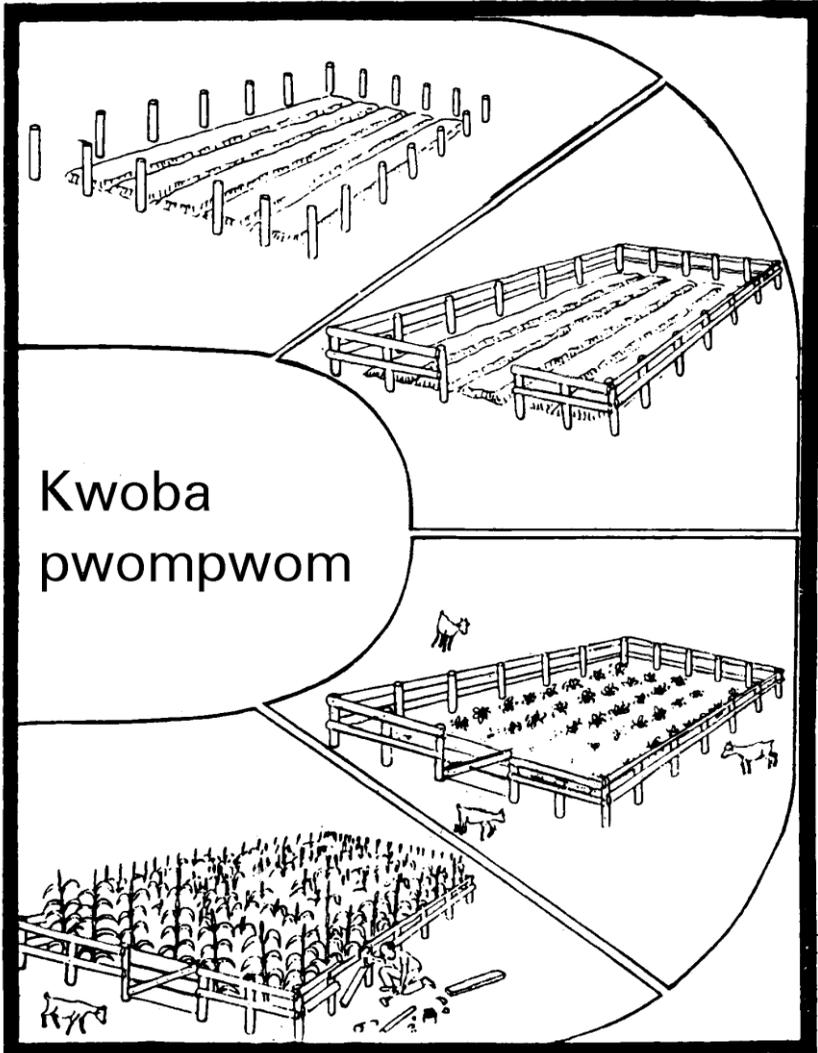
A dau n byensə kəm hyamə a bigə wofə wuom,
bə pə nagə wofə kə hasə, cwagəm byensu kə hyamə
e hirəkwoğə kwanu, u n nəm tə kəm bə hirə
bwaməm. Cwagəm tiim bigə kwanu də u yí hirə
bwaməm.»

Naru sə : «¿ Də m bigə cwagə n cerəm, də pə magə nwa ?»

Bwogətwoli u yega bə tə : «Cwagəm kwoba wosə. Hirau pwa fi kworə kuhu dai ceri, bə sagə pwa fi hu kworə də kənkənhu carəhu. Də a nagə kworə də n bansə, a yí kworə daa pwompwom e bə wagənu de-bansi. Də hirau kworə kuhu bə wagənu kənkəndu, u kwandənu bə n tə dwosu bə fi tə pə yangə bə dei.»

Bwogətwoli sə : «Cwagəm nwam kə hyamə e. Cwagəm cerəm pwa fi hirə də bwaməm pwa korə bigə. Də e n mwanə-i də tə kwandənu bə twangə cwagəm kwoba səsai, bə maa bwaməm n dyeməm, m tou m pini də m sani.»

Kwoba
pwompwom

1. «Dá bigə sandə də sunswahu, bə tən kə cwagə myacandu pinu e, bə kə hyaa houm tiim.
2. Dá kə toú hwarəkə də cehu, bə kə cwagə nicogə pinu, myawegətu hyou, nyoru you, “epatitə” you də HIB hyou ; bə sagə kə hyaa houm tiim.
3. Dá kə toú hwarəsi dia də cehu, bə kə cwagə nicogə pinu, myawegətu you, nyoru you, “epatitə” you də HIB you ; bə kə hyaa houm tiim.
4. Dá kə nində hwarəsi tari də cehu, bə kə cwagə nicogə pinu, myawegətu you, nyoru you, “epatitə” you də HIB you ; bə kə hyaa houm tiim.
5. Dá kə toú hwarəsi wai, bə kə cwagə nalagə pinu də nanuom you.

Dá bigə cwagəse pini ahi, i sai, də í bwaməm sa pwa fi kə korə.»

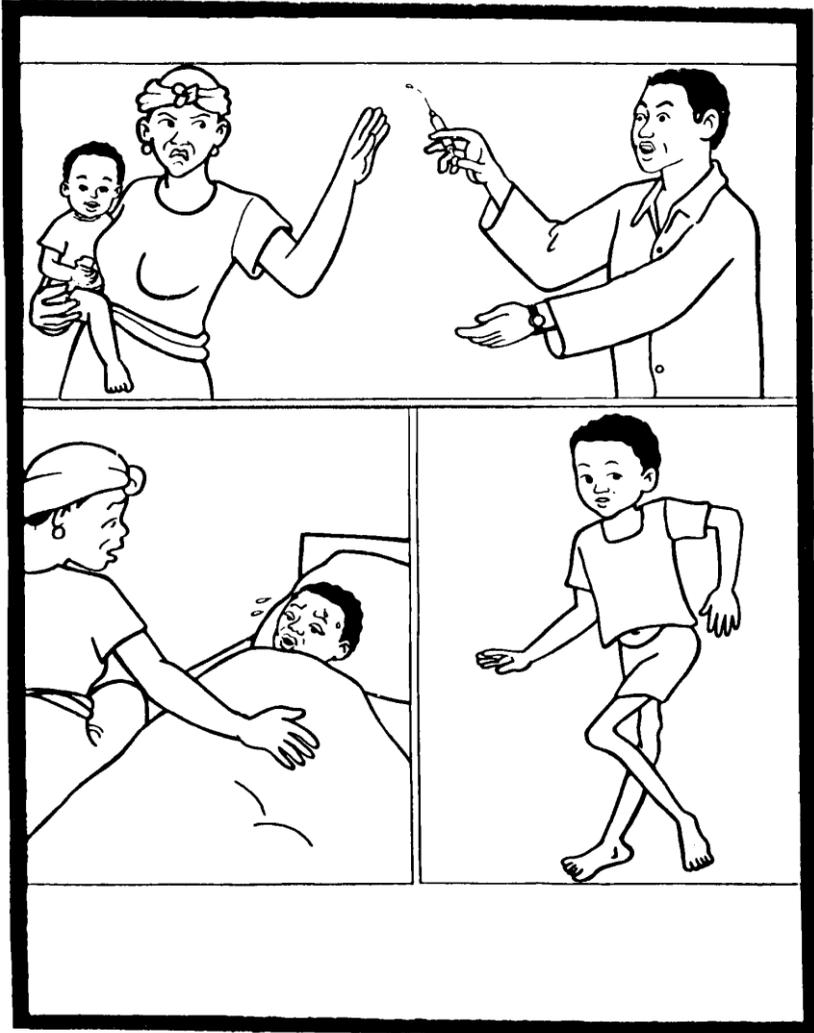

Naru sə : «M pə maam bə yagə m yahə yiebə yí yéi a n m cagə bigə cwagəm toyeni ali. Tə tən pə pwahu kə hyamə. Tə sagə ba kwa pei.»

Bwogətwoli u yega bə tə : «A kwandənu bə n hyá bə tə n dyeu pə twangə-u ceri ahi, u sə yí hyambə u ciei. Sagə nwa, bə pə paru pei nwa bə cwagəsu bisi.

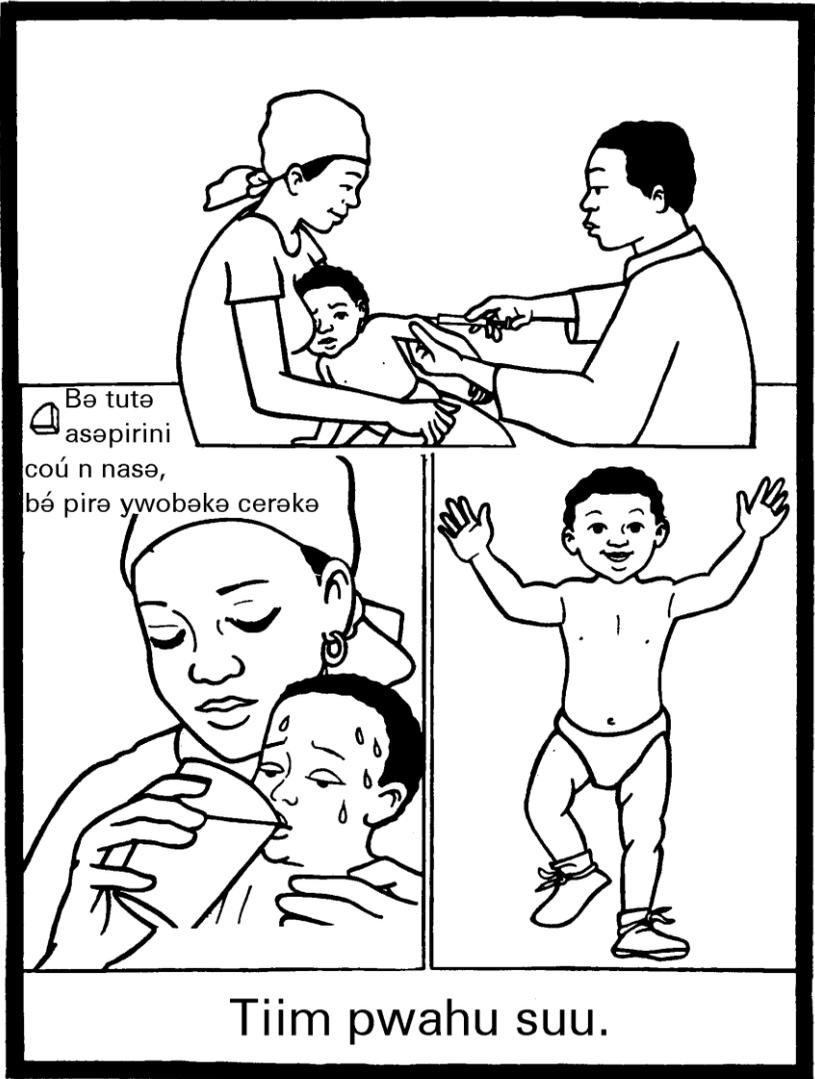
Də hirau pə cwagə u bigə pini ahi, i sai, bwaməm tə n hei-məm aməm, m yí fi korə u bigə bə kə wua ; də n nwa, bə mwanə kə hou. Hirau n kangə-u u bigə cwagəm, u nagə kə wua e.

Bigə cwagəm pə kaámsu pe-wosi nwa. M sagə yí dwonsa bə tə, də a tei bə a cwagə a bigə də kə nam pə bwahə, də yem tounu a yasə kə bwahəsu, a sa n yensu kə byerəm. Də a yasə kə bwahəse a fi tei cwagəm, a yí nuom pei bə sagə yí hwobə daam magərə, bə fi kə byerə.»

Bwogətwoli sagə ya bə tə : «Cwagəm nwam nin-sugə e. Bə n cwagə bigə n dyegə də n ba kwandənu kəm, də kə hyim də yiem, bwaməm pə kə kogu tuntwom ; də kə candu sagə narə.

Də a cwagə bigə, kə kwanu tigə kunkwangə, a buoi pə n pwei ; də pwahu kə hyamə. Də a pirə asəpirini, bə də tutə coú n nasə, bə pirə ywabəkə cerəkə, bə kə hyaa, kə kwanu yí yegə twam. Də hyamə nwa, də kə kwanu ba tumə ti, a kə teinu bwogətwoli. Də í kwan-tihu pwa tə cepəkə, bə wasə.»

Bə tute
asəpirini
cou n nasə,
bé pire ywobəke cerəke

Tiim pwahu suu.

Naru kaám bó tə : «Sani twali, bə tən cagəse tə n kwandənu bə maanu dai tə bisi, bə sə cwagə. ¿ Də də dai sa nindənə də m bigə bwam, m nəm tyendə ?»

Bwogətwoli sə : «Ba bigə n bwam, də pə yii də bə yí kə cwagə. Də bigə cwagəm dai nində də kə bwam, a ba yí tei e bə kə cwagə. Də pwa kə paa nimu. Də bigə cwagəm dai nində də kə bwam, bwogətwola yí a mwanə ceri də də hyáhə.»

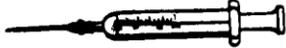
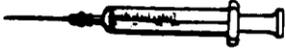
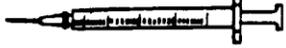
Bwogətwoli yegə ya bə tə : «Naru, a ba n sii bə tə, cwagəm tiim kwanu də u yí pim-nu bwaməm.

Də bigə cwagəse pini ahi, i sai, i yí kə tiim, də bwaməm pwa fi doú kə kwanu hyahə. I yasə tə n cwagəsu tə bisi də n kwandənu kəm.»

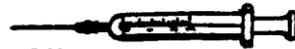
Naru n cesə sani bwogətwoli n ya-i, u sə : «M nəm hogə bə hirə bwaməm, m pə korə m bitwoməm. M nəm twangə cwagəm daa də yiem, bə n kə cwagəsu.» Bə tə hyamə, bə hwi cagə u dau bwogətwoli n u mwanə ceri n dyehi.

Ntə hirəbə n kwandənu bá twangə kəm cwagəm:

Sani	Pinu
<p data-bbox="333 416 521 459">Səpundau</p> 	 <p data-bbox="594 488 899 531">Nyoru pin-cembu</p> <p data-bbox="611 695 902 738">Nyoru pin-dyaku</p>
<p data-bbox="255 839 535 935">Bə n tən sandə sani bigə</p> 	 <p data-bbox="639 882 910 925">Myacandu pinu</p> <p data-bbox="596 1082 703 1169">Houm tiim</p>

Hwarəkə cerəkə
də cehu

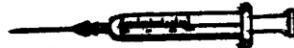

Nicogə, nyoru
də myawegətu,
də pin-cembu ;
epatitə də HIB
də pin-cembi

Houm
tii-cembəm

Hwarəsi dia
də cehu

Nicogə, nyoru
də myawegətu,
də pin-dyaku;
epatitə də HIB
də pin-dyaki

Houm
tii-dyakəm

Hwarəsi tari
də cehu

Nicogə, nyoru
də myawegətu
də pin-taru ;
epatitə də HIB
də pin-tari

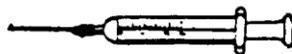
Houm
tii-tarəm

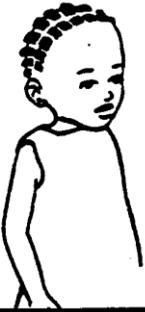
Hwarəsi wai

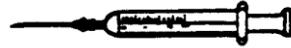
Nalagə
də nanuom pini

Byeni ceri
dә cehu

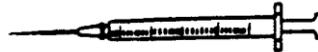
Houm
tiim

Nicogә, nyoru
dә myawegәtu
dә pin-sisәkau

Byena num num :
cwagәm sisәm

Houm
tii-sisәkau

Myawegәtu
pin-sisәkau

Kaáməm n fiigə-məm bə tə a cese :

1. ¿ Tə kwandənu bə n paa barə bə fi bwaməm pə n kogu tə bisi ?
2. ¿ Də bigə pə cwagə də n kwandənu kəm, barə n nəm fi-i bə kə nindənə ?
3. ¿ Pinu tiim kəm tə bigə də bwaməm pwa fi kə twahəkə tuntwom ?
4. ¿ Barə n paa-i də tə kwandənu bə twangə cwagəm kwoba suu ?
5. ¿ Də bigə bwam kə cwagəm dai, a yí paa kəm tə ?
6. ¿ Də a cwagə bigə kə kwanu tigə, a yí paa barə ?
7. ¿ Də pwahau puum, də kwandənu bə u cwagə kəm tə ?
8. ¿ Hirau kwandənu bə n cwagəsu kəm tə u bigə ?

Dá i ya sabi ali, də də ceri i tiim pwompwom i bwosi hyahə, i yí fi diem bə tə cagə. I diem bə teinu dapwopwosi yahə, də n nwa SIL twaməm tahi.

Bisi Cwagəm
« Vaccination des Enfants » en byali
(Vaccination)

Imprimé par AFASA, BP 57, Kara, TOGO
Numéro d'impression :
Nombre d'exemplaires : 250
Dépôt légal : 3e trimestre 2006

Pei (prix) : 300 F CFA